

Državni izpitni center

M 0 9 2 2 7 1 1 4

JESENSKI IZPITNI ROK

Osnovna in višja raven
LATINŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 28. avgust 2009

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA ZA TOČKOVANJE JEZIKOVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Posamezne naloge jezikovne enote so točkovane z določenim številom točk, ki opredeljujejo zahtevnostna razmerja med nalogami, ne pa števila pravih rešitev. Pogosto je namreč napak lahko več, kakor je možnih točk.

Pri točkovanju nekaterih nalog je uporabljena negativna metoda, pri nekaterih pa pozitivna metoda. Negativna metoda točkovanja pomeni, da ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od skupnega števila možnih točk za vsako nalogo. Število doseženih točk pri posamezni nalogi je torej razlika med možnim številom točk in številom točk, s katerimi smo ovrednotili napake. Negativnih točk ni, to pa pomeni, da je neka naloga točkovana z 0 točkami, kadar je napak toliko ali več, kolikor je možnih točk.

Pozitivna metoda točkovanja pomeni, da seštevamo točke, s katerimi smo ocenili odgovor na podlagi opredeljenih kriterijev.

I. Razumevanje besedila

Naloge, ki preverjajo razumevanje besedila, so polodprtega tipa. Napake v razumevanju besedila se odštevajo od skupnega števila točk za posamezno vprašanje oziroma nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Največje možno število točk
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

II. Obvladovanje oblikoslovja in skladnje

Ortografska napaka

Ortografska (pravopisna) napaka (v rabi geminat, črk i/j in c/k ter velike začetnice, nedoslednosti v prepisovanju itd.) pomeni odbitek 1/4 točke; zanemarimo liho število napak (1/4, 3/4 točke) in upoštevamo samo sodo število napak (2/4 = 1/2 točke, 4/4 = 1 točka). Odbitki točk za ortografske napake se seštevajo iz naloge v nalogo, dokler ne dosežejo sodega števila, nato se odbijejo od možnega števila točk za tisto nalogo, v kateri dosežejo prvi sodi seštevek. Postopek se ponavlja.

Morfološka napaka

Morfološka napaka, ki je posledica izbire napačnega oblikoslovnega vzorca, pomeni odbitek 1 točke. V to skupino sodi večina morfoloških napak: izbira napačnega sklona ali števila pri substantivu, sklanjanje po napačnem sklanjatvenem vzorcu (zamenjava deklinacij), odločitev za napačen spol v rabi adjektiva, izbira nepravilnega časa, osebe, števila, naklona, načina v glagolski obliki, spreganje po napačnem spregatvenem vzorcu (zamenjava konjugacij). Morfološke napake pri isti besedi se ne seštevajo: ena ali več morfoloških napak pri isti besedi prinese odbitek 1 točke. Če se ista napaka ponovi v več delih sintagme oziroma v kongruentnih stavčnih členih, se prav tako odbije le 1 točka (npr. napačni sklon ali število pri substantivu kot jedru sintagme in pri adjektivu, ki je njegov ujemalni prilastek; singular namesto plurala – ali narobe – v subjektu in predikatu itd.). Zaradi morfološke napake, ki dokazuje nepoznavanje oblikoslovnih vzorcev, se odbijeta 2 točki. Odbijeta se za tvorjenje oblik, ki jih v latinščini sploh ni ("spreganje adjektiva", tvorjenje pasiva časov perfektive osnove s končnicami -r, -ris, -tur itd.).

Sintaktična napaka

Sintaktična napaka pomeni odbitek toliko točk, kolikor morfoloških napak je narejenih v neki sintaktični konstrukciji.

REŠITVE NALOG JEZIKOVNE ENOTE

I. RAZUMEVANJE BESEDILA (15 točk)

1. Ker je bil pri ljudstvu priljubljen in izurjen govornik. (2 točki)
2. Ker jim ni bilo prav, da morajo vedno prevzeti/prenašati vse napore, on (trebuh) pa brezdelno uživa v ponujenih jedeh/hrani. (4 točke)
3. Prazen trebuh je oslabil tudi moč(i) udov. Ko so udje hoteli z lakoto prisiliti trebuh (k delu), so njim samim pošle moči (ventrem fame coercere student - ipsorum vires defecerunt). (4 točke)
4. Vsak organizem (telo kot prispodoba za državo) je močan oz. lahko deluje samo, če so močni tudi vsi njegovi deli; vsak del ima svojo nalogo in le skladno delovanje vseh delov omogoči tudi skladno in s tem uspešno delovanje celote. (5 točk)

II. OBVLADOVANJE OBLIKOSLOVJA IN SKLADNJE (35 točk)

1. Analizirajte izpisane glagolske oblike. (6 točk)

Osebne glagolske oblike						Neosebne glagolske oblike			
Glagol	Analiza					Glagol	Analiza		
	Os.	Št.	Nak.	Čas	Nač.		Oblika	Čas	Način
secessit	3.	sg.	ind.	pf.	act.	opressa	ptcp.	pf.	pass.
frueretur	3.	sg.	coni.	impf.	pass.				

2. Analizirajte navedene zaimke, upoštevajte njihovo vlogo v sobesedilu. (4 točke)

Zaimek	Vrsta	Analiza		
		Sklon	Število	Spol
sibi (2. vrstica)	povratni osebni zaimek	dat.	pl./sg.	m.
qui (3. vrstica)	oziralni zaimek	nom.	sg.	m.
hanc (3. vrstica)	kazalni zaimek	acc.	sg.	f.
se (4. vrstica)	povratni osebni zaimek	acc.	pl.	m.

3. Prestavite v pasiv. (4 točke)

Plebs Romana a patriciis crudelitae oppimebatur.

4. Poimenujte označeni konstrukciji in stavka prevedite. (6 točk)

- a) Indignabantur se semper omnes labores sustinere.

Konstrukcija: **accusativus cum infinitivo**

(1 točka)

Prevod: **Nejevoljni so bili, da vedno oni prenašajo vse napore.**

(2 točki)

- b) **Plebs Romana, crudelitae patriciorum oppressa, ...**

Konstrukcija: **participium coniunctum**

(1 točka)

Prevod: **Rimsko ljudstvo, zatirano od krutih/okrutnosti patricijev (Rimsko ljudstvo, ki so ga patriciji zatrli/zatirali s svojo okrutnostjo/okrutno zatirali/zatrli ...)**

(2 točki)

5. Analiza odvisnikov: Podčrtajte odvisnik, izpišite in določite vrsto vezne besede, izpišite glagolsko obliko ter pojasnite rabo časa in naklona, določite stavčno funkcijo odvisnika.

(12 točk)

- a) **Patres censuerunt, ut Menenius Agrippa eo iret.**

	Izpis	Analiza			
Vezna beseda	ut	podredni veznik			
Glagolska oblika	iret	Oseba	Število	Naklon	Čas
		3.	sg.	coni.	impf.
		Utemeljitev časa in naklona: konjunktiv po sosledici časov – konjunktiv istodobnosti za nadrednim glagolom v stranskem času			
Stavčna funkcija	-	predmetni/objektni odvisnik			

- b) **Dum ventrem fame coercere student, brevi ipsorum vires defecerunt.**

	Izpis	Analiza			
Vezna beseda	dum	podredni veznik			
Glagolska oblika	student	Oseba	Število	Naklon	Čas
		3.	pl.	ind.	praes.
		Utemeljitev časa in naklona: ind. praes. tudi za pretekle dogodke za temporalnim podrednim veznikom dum			
Stavčna funkcija	-	prislovni/adverbialni (časovni) odvisnik			

6. Postavite stavek v odvisni govor.

(3 točke)

Menenius Agrippa plebi narravit olim membra (1) corporis humani contra ventrem coniuravisse (2).

NAVODILA ZA TOČKOVANJE PREVODNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Pravilnost, ustreznost in kakovost prevoda se točkujejo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravni	50
2. Obvladovanje slovenskega jezika	5
3. Slog	5

Pri 1. in 2. merilu uporabimo negativno točkovno metodo (ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od največjega možnega števila točk), pri 3. merilu pa pozitivno metodo (dodelitev točk od 0 do 5). Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po posameznih merilih.

1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravni

Odbijemo 1 točko za vsako morfološko napako, sintaktične napake pa vrednotimo kot skup morfoloških napak. Število napak bo torej enako številu napačno prevedenih oziroma neprevedenih besed. Pri ugotavljanju in točkovanju morfoloških napak smiselno upoštevamo navodila za točkovanje napak v jezikovni enoti. Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbiro manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neprevedeno besedo.

2. Obvladovanje slovenskega jezika

Pravopisne napake točkujemo enako kakor latinske ortografske napake (po 1/4 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kakor latinske morfološke napake (po 1 točko).

3. Slog

Po slogovnem merilu s točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost, stavčno zgradbo, ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča in naravnost izražanja.

REŠITEV PREVODNE ENOTE

Osnovna raven

Tulij pozdravlja svojo Terencijo, Tulijo in Cicerona (= Tulij svoji Terenciji, Tuliji in Ciceronu)

Aristokrit mi je izročil (= Od Aristokrita sem dobil) tri pisma, ki sem jih s svojimi solzami malodane uničil. Prežema me žalost, Terencija moja, in moje nadloge me ne mučijo (= vznemirjajo) nič bolj kot tvoje in vaše. Jaz sem le toliko bolj nesrečen od tebe, ki ti je nadvse hudo (= hudo, da ti bolj ne more biti), ker je nesreča sicer skupna, krivda pa le moja lastna. Moja dolžnost je namreč bila ali s službo poslanca/poslansko službo (= s sprejetjem poslanske funkcije) izogniti se nevarnosti ali se upreti ali pa hrabro pasti. Prežema me namreč ne samo žalost, ampak tudi sram. Sramujem se namreč, da svoji predobri soprogi in svojima milima otrokoma nisem mogel izkazati poguma in skrbi/skrbnosti. Noč in dan imam namreč pred očmi vašo bedo in žalost in tvoje šibko zdravje, upanje na rešitev pa je videti le neznatno. Toda kljub temu ne bom odnehal (= bom ostal močan), dokler vas ne zapusti upanje, da ne bo vse propadlo po moji krivdi.

Višja raven

Tulij pozdravlja svojo Terencijo, Tulijo in Cicerona (= Tulij svoji Terenciji, Tuliji in Ciceronu)

Aristokrit mi je izročil (= Od Aristokrita sem dobil) tri pisma, ki sem jih s svojimi solzami malodane uničil. Prežema me žalost, Terencija moja, in moje nadloge me ne mučijo (= vznemirjajo) nič bolj kot tvoje in vaše. Jaz sem le toliko bolj nesrečen od tebe, ki ti je nadvse hudo (= hudo, da ti bolj ne more biti), ker je nesreča sicer skupna, krivda pa le moja lastna. Moja dolžnost je namreč bila ali s službo poslanca/poslansko službo (= s sprejetjem poslanske funkcije) izogniti se nevarnosti ali se upreti z vojsko/vojaško močjo ali pa hrabro pasti. Nič ni bilo zame bolj bedno, sramotno in nedostojno od tega (, kar se je zgodilo)! Prežema me namreč ne samo žalost, ampak tudi sram. Sramujem se namreč, da svoji predobri soprogi in svojima milima otrokoma nisem mogel izkazati poguma in skrbi/skrbnosti. Noč in dan imam namreč pred očmi vašo bedo in žalost in tvoje šibko zdravje, upanje na rešitev pa je videti le neznatno. Sovražnikov je veliko, zavistni so skorajda vsi. Toda kljub temu ne bom odnehal (= bom ostal močan), dokler vas ne zapusti upanje, da se ne bo zdelo, da je vse propadlo po moji krivdi.

NAVODILA ZA TOČKOVANJE KNJIŽEVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Naloge, ki preverjajo temeljno znanje o zgodovini rimske in latinske književnosti, in to o posameznih obdobjih, zvrsteh, avtorjih in njihovih delih, in poznavanje civilizacijskih značilnosti rimske antike, so zaprtega in polodprtega tipa. Odgovori se točkujejo po naslednjih merilih:

- pri nalogah zaprtega tipa (naloga I.1) se vsak pravilen odgovor točkuje z eno točko,
- pri nalogah polodprtega tipa se uporabi negativna ali pozitivna metoda.

Negativna metoda pomeni, da se napake odštevajo od skupnega števila točk za posamezno nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Vse točke
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

Pozitivna metoda, ki se uporabi pri nalogah esejskega tipa, pomeni, da se odgovori točkujejo in točke seštevajo po naslednjih merilih (pri tem število točk kaže na medsebojna razmerja vrednosti posameznih meril):

Merila	Število točk
Poznavanje snovi oziroma vsebinska ustreznost	0–10 do največ 20
Problemska obravnava snovi	0–1
Logično utemeljevanje in ponazarjanje s primeri	0–1
Zanimivost in izvirnost obravnave	0–1
Zrelost obravnave	0–1
Pomenska povezanost besedila	0–1

REŠITVE NALOG KNJIŽEVNE ENOTE

I. VPRAŠANJA O AVTORJEVEM ŽIVLJENJU IN DELU	(5 točk)
--	-----------------

1. Izberite pravilni odgovor.

1. b) sodni govor
2. c) konzul
3. b) Antoniju
4. c) republike
5. c) Svetonij

II. VPRAŠANJA O KNJIŽEVNI DOBI IN ZVRSTEH	(30 točk)
--	------------------

1. Navedite imena avtorjev naslednjih del, ki so nastala v 1. stoletju pr. n. št. (10 točk)

a) De rerum natura	Ti. (Titus) Lucretius Carus
b) De viris illustribus	Cornelius Nepos
c) De re publica	M. (Marcus) Tullius Cicero
č) De bello civili	C. (Caius) Iulius Caesar
d) De coniuratione Catilinae	C. (Caius) Sallustius Crispus

2. Kaj veste o rimski prozni epistolografiji (avtorji, vrste pisem, tematika itd.)? (20 točk)

Vprašanje je odprtega tipa. Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva.

III. VPRAŠANJA O DELU IN/OZIROMA ODLOMKU	(25 točk)
---	------------------

Predstavite osnovne značilnosti epikurejske filozofije ter opus njenega najpomembnejšega rimskega predstavnika Tita Lukrecija Kara.

Vprašanje je odprtega tipa. Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva. Odgovor omogoča dijaku pokazati tudi širše, samostojno pridobljeno znanje oziroma ustvarjalno domišljijo.